

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 10.07.2019

Sayı: 136

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi
Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 4/7/2019

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İcra İşleri
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih : 18 Temmuz 2019	Esas No: 2/2056

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ

10 Temmuz 2019

Número:

TBMM
GELEN EVRAK

10 Temmuz 2019

No: 502039

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Günümüzde yerel yönetimlerin öneminin artması, görev ve sorumluluklarının da artmasına neden olmuştur. Bu durum da harcamaları finanse edecek gelir kalemlerinin arttırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Yerel yönetimlerin transfer gelirleri arasındaki en önemli kalem merkezi idareden aktarılan paylardır. Yerel yönetimlere, merkezi yönetim içerisinde bulunan genel bütçe gelirlerinden, vergiler üzerinden sağlanan gelirler kısmından pay ayrılmaktadır.

Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanacağı Anayasamızın 127 inci maddesinin son cümlesinde belirtilmiştir. Ancak Anayasanın bu ilkesinin uygulamaya geçirildiğini söylemek oldukça zordur.

Belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar yıllar itibariyle artmış olsa da, aktarılan pay oranları yıllar itibariyle azalmıştır. Tutar olarak yerel yönetimlere aktarılan paylardaki ciddi yükselişin temel nedeni gerçekleşen vergi tahsilatındaki ciddi yükselişten kaynaklanmaktadır. Oysa, yerel yönetimlere aktarılan payların oranı 1980 ve 1990'lı yıllara göre azalmıştır.

5779 sayılı Kanunun 2 nci maddesine istinaden, belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirleri (GBVG) tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılan payların hesabında tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar esas alınmaktadır.

Büyükşehir belediyelerine ayrılacak pay oranı ise "4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'unun büyükşehir belediye payı" olarak belirlenmiştir.

Her ne kadar büyükşehir belediyelerine aktarılan pay yüzde 5'ten yüzde 6'ya çıkarılarak yüzde 20'lik bir artış yapılmış ve büyükşehir ilçe belediyelerinden aktarılan payın artırılması nedeniyle artış olacağı beklenmekte ise de, büyükşehirlere aktarılan yüzde 6'lık paydan Özel Tüketim Vergisi Kanununun 1 sayılı listesindeki malların hariç tutulması nedeniyle ciddi bir azalış söz konusudur. Zira Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 1 sayılı listesinde "petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin mallar" bulunmaktadır. Bu ürünlerinde toplam Özel Tüketim Vergisi içerisindeki oranı yüzde 50'yi, toplam G.B.V.G içerisindeki oranı ise yüzde 10' u aşmaktadır.

Öte yandan belediye borçlarına karşılık olarak, belediyeye aktarılabacak vergi gelirlerine İller Bankasınca kesinti uygulanmaktadır. Tüm belediyeler vergi gelirlerindeki kesintiler nedeniyle zorlanmaktadır. Bu nedenle 9/5/2018 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararında, Mayıs ila Ekim 2018 tarihleri arasındaki dönemde vergi gelirlerinden kesinti yapılmaması kararı alınmıştır.

Dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de İstanbul, Kocaeli, İzmir, Ankara gibi illerin ülkenin vergi üretme yükünü nerdeyse tamamen sırtlamasıdır. Ne var ki Denizli, Gaziantep, Sakarya, Mersin gibi ihracat yapan ya da büyük sanayi merkezlerine sahip iller de farklı bir sorunla karşılaşmaktadır. Bu illerde fazla ihracatın sonucu doğan vergi iadesi ile illerinde toplanan vergi gelirleri düşmektedir. Ayrıca, merkezleri İstanbul, Ankara ya da İzmir'de olan firmaların Denizli, Gaziantep, Sakarya veya Mersin gibi illerde işletme/fabrika açıp çalıştırmalarına, belediye hizmetlerini bu illerden almalarına rağmen, vergilerini şirketlerinin merkezi olan illerde ödemeleri nedeniyle gelir kaybı yaşamalarıdır.

Bu nedenle, üretim ve ihracat yapılan illerde, başta altyapı hizmetleri olmak üzere bütün belediyeçilik hizmetlerine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Teklifte sunulan değişiklik ile ihracat teşviki sadece firmaları değil, üretim ve ihracat yapan bölgeleri, il özel idaresi ve belediyeler vasıtasıyla da desteklemiş olacaktır.

Ayrıca ÖTV'de yapılan kısıtlamanın kaldırılmasıyla, büyükşehirlerin gelirlerinde de artış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden pay verilirken, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplama yapılmaktadır. Değişiklikle, vergi iadeleri düşülmeden, genel bütçe gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Büyükşehir belediyelerine genel bütçe vergi gelirlerinden pay aktarılırken, Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen ÖTV hariç tutulmuştur. Büyükşehir belediyelerine pay aktarılırken, bu listenin de hesaplama dahil edilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

İL ÖZEL İDARELERİNE VE BELEDİYELERE GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN PAY VERİLMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 2/7/2008 tarih ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5779 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3)- Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının yüzde 6’sı ile genel bütçe gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerince ayrılan payların yüzde 30’u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.